

PROTOKÓŁ KONTROLI KOMPLEKSOWEJ

przeprowadzonej w dniu 20 sierpnia 2013r.
w Ośrodku Pomocy Społecznej w Kargowej
ul. Rynek 33; 66-120 Kargowa

Działając na podstawie art.22 pkt 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2013r. poz.182 ze zm.), przepisów rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz.U.Nr 61, poz.543 ze zm.);

Zespół kontrolny w składzie:

Krystyna Chabowska – Inspektor Wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej LUW w Gorzowie Wlkp., posiadający upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 348-1/2013 z dnia 16 sierpnia 2013 r. - *przewodnicząca zespołu kontrolnego;*

[Dowód: akta kontroli str. 1]

Teresa Ozimek – Starszy Inspektor Wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej LUW w Gorzowie Wlkp., posiadająca upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 348-2/2013 z dnia 16 sierpnia 2013 r. - *członek zespołu kontrolnego;*

[Dowód: akta kontroli str. 2]

przeprowadził w dniu 20 sierpnia 2013r. w Ośrodku Pomocy Społecznej w Kargowej kontrolę kompleksową w zakresie wszystkich sfer działania jednostki z zakresu pomocy społecznej – zgodnie z *Programem kontroli* zatwierdzonym przez Zastępcę Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej LUW.

[Dowód: akta kontroli str.3-9]

Przed przystąpieniem do kontroli Zespół kontrolny złożył pisemne oświadczenia o braku okoliczności uzasadniających wyłączenie od udziału w niniejszej kontroli.

[Dowód: akta kontroli str. 10-11]

Celem kontroli było podniesienie jakości świadczonych usług na rzecz klientów Ośrodka Pomocy Społecznej w Kargowej.

Kontrola przeprowadzona była metodą losową i obejmowała dokumentację świadczeniobiorców oraz akta osobowe kierownika ośrodka i pracowników socjalnych w zakresie wymaganych kwalifikacji.

Okres objęty kontrolą: rok 2012 do dnia kontroli.

Zagadnienia wymagające oceny:

1. Zgodność zatrudnienia pracowników socjalnych z wymogami określonymi w ustawie o pomocy społecznej.
2. Zgodność kwalifikacji pracowników z wymogami określonymi w ustawie o pomocy społecznej.
3. Działania podejmowane na rzecz klientów pomocy społecznej w ramach pracy socjalnej.
4. Działania podejmowane przez gminę na rzecz osób bezdomnych.
5. Ocena realizacji przez gminę zapisów Porozumienia z dnia 13 czerwca 2000 r. w sprawie zasad współpracy w zakresie organizacji pomocy na rzecz osób zwalnianych z zakładów karnych i aresztów śledczych oraz rodzin osób pozbawionych wolności.
6. Oparcie społeczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
7. Działania podejmowane na rzecz osób, starych, chorych, niepełnosprawnych.

O rozpoczęciu kontroli powiadomiono podmiot kontrolowany pismem Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp. z dnia 12 sierpnia 2013r. znak PS-I.431.4.7.2013.KCha.

[Dowód: akta kontroli str. 12-13]

W trakcie kontroli wyjaśnień udzielała Pani Anna Wierzbińska - Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Kargowej.

USTALENIA

Ośrodek Pomocy Społecznej w Kargowej (w dalszej części protokołu zwany „Ośrodkiem”) działa na podstawie Uchwały Nr X/54/91 Rady Miejskiej w Kargowej z dnia 26 marca 1991r. w sprawie powołania Ośrodka Pomocy Społecznej; na podstawie Statutu (Uchwała Nr 0007.224.2013 Rady Miejskiej w Kargowej z dnia 18 lutego 2013r.); Regulaminu Organizacyjnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kargowej (Zarządzenie Nr 2000.1.2011 Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Kargowej z dnia 25 stycznia 2011r.

Kierownik Ośrodka posiada upoważnienie Nr 0052.1.2011 z dnia 7 stycznia 2011r. Burmistrza Kargowej do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości Gminy. W przypadku nieobecności Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej spowodowanej chorobą, urlopem, wyjazdem lub innymi okolicznościami upoważnienie posiada pracownik socjalny (Nr 0052.11.2011 Burmistrza Kargowej z dnia 17 stycznia 2011r.).

Ośrodek czynny jest: w poniedziałek od godz. 8.00 do godz. 17.00; wtorek-czwartek od godz. 7.30 do godz. 15.30; piątek od godz. 7.30 do godz. 14.30. Codziennie od godz. 10.00 do

godz. 14.00 dwóch pracowników socjalnych przebywa w terenie, jeden pracownik socjalny nie pracuje w terenie, wykonuje prace biurowe i przyjmuje wnioski klientów. Teren Gminy podzielony jest na 2 rejony opiekuńcze, do których pracownicy socjalni dojeżdżają samochodem prywatnym (na podstawie zawartej umowy na ryczałt pomiędzy pracownikiem socjalnym a kierownikiem Ośrodka).

Ośrodek prowadzi ewidencję wyjść w środowisko - w 2012 roku odnotowano średnio w miesiącu od 16 do 18 wyjść, w 2013 - od 16 do 17. Ośrodek prowadzi rejestr wniosków - w 2012 odnotowano 289 pozycji, w 2013 - 171. Świadczenia z pomocy społecznej przekazywane są na konta osobiste do Banku Spółdzielczego, z którym Ośrodek ma podpisaną umowę. Sporadycznie świadczenia wypłacane są z kasy Urzędu Miejskiego. Decyzje doręczane są listem poleconym za potwierdzeniem odbioru lub odbierane osobiście w Ośrodku, decyzjom nadawany jest rygor natychmiastowej wykonalności. Pracownicy Ośrodka mają możliwość korzystania z porad rady prawnego odpłatnie (Urząd Miejski ma podpisaną umowę z Biurem Prawnym).

Warunki lokalowe - Ośrodek Pomocy Społecznej w Kargowej mieści się w budynku Urzędu Miasta i zajmuje cztery małe pomieszczenia na parterze o powierzchni 42,29 m². Jedno pomieszczenie zajmuje Kierownik, drugie - księgową, trzecie - pracownik prowadzący sprawy z zakresu świadczeń rodzinnych, czwarte - trzech pracowników socjalnych. W ocenie zespołu kontrolnego i kierownika Ośrodka (*załącznik do protokołu*) ilość pomieszczeń jest niewystarczająca do efektywnej realizacji zadań i prowadzenia swobodnej rozmowy z klientami.

[Dowód: akta kontroli str. 14-73]

Ad. 1. Zgodność zatrudnienia pracowników socjalnych z wymogami określonymi w ustawie o pomocy społecznej.

Stan zatrudnienia w ośrodku pomocy społecznej określa art. 110 ust.11 ustawy o pomocy społecznej, który stanowi iż „ośrodek pomocy społecznej zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny na 2 tys. mieszkańców, nie mniej jednak niż trzech pracowników”.

W toku kontroli ustalono, że w Ośrodku Pomocy Społecznej w Kargowej zatrudnionych jest 8 pracowników, w tym: Kierownik, 3 pracowników socjalnych w dwóch rejonach opiekuńczych, specjalista do spraw księgowości i świadczeń rodzinnych (1 etat), starszy referent ds. świadczeń rodzinnych (1 etat), opiekunki (2 etaty). Ustalono, że jeden pracownik socjalny zatrudniony został w ramach prac interwencyjnych od 01 lipca 2013 r. a po tym okresie zatrudniony zostanie na umowę o pracę. Kierownik jednostki w Ośrodku zatrudniona została od 1.07.1990 r. na stanowisku pracownika socjalnego. Na stanowisko kierownika powołana została od 01.09.2002 r.

Ośrodek *spełnia* wymóg zatrudnienia pracowników socjalnych, określony w art. 110 ust.11 ustawy o pomocy społecznej, zgodnie z którym „Ośrodek pomocy społecznej zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden

pracownik socjalny na 2 tys. mieszkańców” nie mniej jednak niż 3 pracowników”. Gmina Kargowa liczy 5790 mieszkańców (dane z ewidencji ludności w gminie Kargowa, stan na dzień 31 grudnia 2012 r.), na 1 pracownika socjalnego przypada 1930 mieszkańców.

[Dowód: akta kontroli str.74]

Nie stwierdzono uchybień w sposobie realizacji zadania.

Ponadto w trakcie czynności kontrolnych udzielono kierownikowi instruktażu w zakresie prawidłowego (zgodnie z wytycznymi MPIPS) sporządzania sprawozdania MPiPS-03, Dział 1 - Zatrudnienie. W sprawozdaniu należy wykazywać tylko pracowników realizujących zadania z zakresu pomocy społecznej bez kadry realizującej świadczenia rodzinne i fundusz alimentacyjny. Zatem winno być ogółem - 6 osób.

Ad. 2. Zgodność kwalifikacji pracowników z wymogami określonymi w ustawie o pomocy społecznej.

Poddając ocenie kwalifikacje kierownika Ośrodka pod względem zgodności z art. 122 ustawy o pomocy społecznej, zgodnie z którym „osoby kierujące jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej są obowiązane posiadać co najmniej 3-letni staż pracy w pomocy społecznej oraz specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej” - stwierdzono, że Kierownik Ośrodka posiada kwalifikacje wymagane na zajmowanym stanowisku. Posiada wymagany staż pracy – w Ośrodku pracuje od 1990 r., specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej ukończyła w 2008 r. Ponadto ustalono, że pracownicy socjalni realizujący pracę socjalną w środowisku spełniają wymagania do wykonywania zawodu. Ukończyły studia wyższe magisterskie na kierunku pedagogika w zakresie praca socjalna. Dwóch pracowników socjalnych świadczy pracę w środowisku (z wyłączeniem pracownika zatrudnionego w ramach prac interwencyjnych) i pobiera dodatek w wysokości 250 zł - stosownie do zapisu art. 121 ust. 3a ustawy o pomocy społecznej (Dz.U.2013, poz.182 z późn.zm), w myśl którego pracownikowi socjalnemu przysługuje dodatek do wynagrodzenia w wys. 250zł „do którego podstawowych obowiązków należy świadczenie pracy socjalnej w środowisku, w tym przeprowadzanie rodzinnych wywiadów środowiskowych poza siedzibą jednostki. W przypadku zatrudnienia w mniejszym wymiarze czasu pracy dodatek przysługuje w wysokości proporcjonalnej do czasu pracy”.

Kierownik oraz pracownicy socjalni realizujący pracę w rejonach opiekuńczych w 2012 r. uczestniczyli w różnych szkoleniach tematycznych (każdy pracownik socjalny średnio w 4,6 szkoleniach). Tematyka szkoleń to: aktualizacja gminnych i powiatowych strategii rozwiązywania problemów społecznych oraz zasobów zgodnie z nowelizacją ustawy o pomocy społecznej, świadczenia rodzinne i fundusz alimentacyjny, pomoc społeczna – aktualne problemy, współpraca OPS i PCPR z PUP w zakresie aktywizowania osób bezrobotnych, aktywne formy pracy z rodziną jako najskuteczniejsza metoda przeciw jej wykluczeniu z perspektywy kuratora sądowego, tworzenie, budowanie i funkcjonowanie zespołów interdyscyplinarnych, tworzenie systemu profilaktyki, rozwiązywania problemów społecznych oraz prawne aspekty znowelizowanej ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Nie stwierdzono uchybień w sposobie realizacji zadania.

Ad.3. Działania podejmowane na rzecz klientów pomocy społecznej w ramach pracy socjalnej.

Zgodnie z art. 45 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. (Dz.U.z 2009 roku Nr 175, poz. 1362 ze zmianami) - praca socjalna świadczona jest na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym i prowadzona jest w celu rozwinięcia lub wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej. W celu wzmocnienia aktywności i samodzielności życiowej, zawodowej lub przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu, a także w celu określenia współdziałania w rozwiązywaniu problemów osoby lub rodziny - pracownik socjalny Ośrodka może – zgodnie z art.108 – zawrzeć kontrakt socjalny.

Z danych statystycznych za 2012 rok zawartych w rocznym MPiPS-03 wynika, że pomocą społeczną w różnych formach (zasiłki, usługi, praca socjalna) objęto 509 osób z 180 rodzin, z czego pracą socjalną prowadzono z 357 osobami z 114 rodzin, co w stosunku do ogólnej liczby osób objętych pomocą społeczną stanowi 70 %, i wskaźnik ten znajduje się na poziomie średniej w województwie (70%).

Ustalono, że w Ośrodku prowadzony jest rejestr pracy socjalnej, w którym pracownicy socjalni odnotowują działania prowadzone w środowisku z rodziną. W 2012r odnotowano 114 pozycji, w 2013 - 125 (poz. 10/2012 - „pomoc w zakupie leków, rozmowa o dbaniu o siebie i otoczenie”; poz.55/2013 - „jak sprzątać w mieszkaniu”; poz. 65/2012 - „rozmowa dot. możliwości pracy”; poz. 119/2013 - „rozmowa dot. sytuacji rodzinnej do potrzeby przydzielenia asystenta rodzin).

W okresie od 1 lipca 2011r. do 31 grudnia 2013r. Ośrodek realizuje projekt systemowy współfinansowany ze środków Unii Europejskiej - PO KL poddziałanie 7.1.1. Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej” o nazwie: „Szczęśliwa rodzina”. Do uczestnictwa w projekcie zakwalifikowano 47 osób bezrobotnych, głównie kobiety, oraz osoby niepełnosprawne. Na czas trwania projektu w danym roku (od stycznia do grudnia 2012r.) z uczestnikami zawarto kontrakty socjalne. Jako cel główny w kontraktach określono: „wzrost jakości życia poprzez zaktywizowanie społeczno-zawodowe”, a celami szczegółowymi: a) „wzrost świadomości na temat obowiązków wynikających z pełnienia funkcji rodzicielskiej”; b) „zmniejszenie biernego nastawienia wobec bliższego i dalszego otoczenia”; c) wzrost możliwości oddziaływania OPS Kargowa na swoich klientów.

Poddając ocenie konstruowanie kontraktów w ramach projektu stwierdzono, że w części II - „Ocena realizacji działań ustalonych w kontrakcie socjalnym” pracownik socjalny nie ocenił poziomu zdobytej w projekcie wiedzy oraz nie wskazał, w jakim stopniu - dzięki tej wiedzy - osoba zdolna jest do samodzielnego funkcjonowania i czy określony w kontrakcie cel główny został osiągnięty. Ponadto wątpliwości budzi sposób formułowania celów szczegółowych, jak np.: cel określony w punkcie „c”.

W 2012r. Ośrodek zawarł 16 kontraktów (w 2011r. -15, w 2013r. - zaplanowano 16). W trakcie trwania projektu uczestnicy brali udział w różnych zajęciach, m.in. kulinarnych, komputerowych, wizerunku, zarządzania budżetem, manualnych, w spotkaniach z prawnikiem oraz psychologiem. Ponadto uczestnikom zorganizowano wyjazdy do kina, galerii, restauracji w Zielonej Górze oraz spotkanie integracyjne.

Z oceny opisowej realizacji projektu (zał.) wynika, że uczestnicy projektu nabyli umiejętności m.in. w robieniu stroików na cmentarz, kartek świątecznych, palm, ekologicznej biżuterii oraz obsługi komputera. Kobiety poprawiły swój wizerunek oraz relacje w rodzinach. Na 16 zawartych w ramach projektu kontraktów socjalnych 6 osób uzyskało stałe źródło dochodu. Pięć Pań podjęło legalną pracę, w jednym przypadku Pani uzyskała orzeczenie o stopniu niepełnosprawności oraz należne z tego tytułu uprawnienia - pobiera zasiłek stały.

Wskaźnik zawartych w 2012r. kontraktów stanowi 4,5 % w stosunku do liczby osób objętych pracą socjalną ogółem i jest niższy niż średnia w województwie - 7%.

Skontrolowano dokumentację 5 świadczeniobiorców, z którymi pracownik socjalny Ośrodka zawarł kontrakt socjalny. Dokumentacja dotyczyła tylko uczestników projektu systemowego, gdyż Ośrodek w badanym okresie nie zawierał kontraktów z klientami np. po opuszczeniu zakładu karnego, a korzystającymi z zasiłków okresowych czy celowych. W trakcie kontroli sprawdzono sposób wypełniania formularzy rodzinnych wywiadów środowiskowych pod względem wymogów i ustalono, że formularz wywiadów środowiskowych w pozycji : „Dział IV Plan pomocy i działań na rzecz osoby lub rodziny, pkt 4. Praca socjalna” wypełniane są prawidłowo, zawierają krótkie treści o sposobie realizacji zadania. Nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie.

Ponadto w trakcie czynności kontrolnych ustalono, że w sprawozdaniu MPiPS-03, Dział 3, wiersz 8 „Praca socjalna prowadzona w oparciu o kontrakt socjalny” Ośrodek nie wykazywał kontraktów socjalnych zawartych w ramach projektu systemowego, wpisując „0”. Kierownikowi udzielono instruktażu w zakresie prawidłowego sporządzania sprawozdawczości. Winno być „16” .

[Dowód: akta kontroli str.94-130]

Zadanie realizowane **z uchybieniami** pod względem zawieranych kontraktów socjalnych.

Ad.4. Działania podejmowane przez gminę na rzecz osób bezdomnych.

Z danych liczbowych zawartych w sprawozdaniu rocznym MPiPS-03 z realizacji zadań pomocy społecznej wynika, że w 2012 roku ze świadczeń pomocy społecznej z powodu bezdomności skorzystały 2 osoby. Ustalono, że na terenie gminy nie ma placówki zapewniającej pomoc osobom bezdomnym (noclegowni, schroniska), nie był realizowany żaden program wychodzenia z bezdomności.

Skontrolowano dokumentację dwóch osób i stwierdzono, że Ośrodek ponosi koszty pobytu tych osób w noclegowniach na terenie innych miejscowości: za jedną osobę przebywającą

do marca 2013r. w Noclegowni w Gorzowie Wlkp. (od marca 2013 r. osoba przebywa w zakładzie karnym) oraz za jedną osobę przebywającą w Centrum Pomocy Potrzebującym Dom Dla Bezdomnych „Arka” w Dąbrowie Górniczej. Ośrodek w Kargowej na wniosek osób bezdomnych udziela również pomocy w formie zasiłku stałego (w jednym przypadku) oraz zasiłków celowych na zakup obuwia i pokrycie kosztów leczenia. Osoby bezdomne z terenu Gminy Kargowa nie są objęte Indywidualnym Programem Wychodzenia z Bezdomności w placówkach, w których przebywali. Z informacji Kierownika „Arki” (w zał.) wynika, że osoba cyt. ”nie wykazuje zainteresowania żadnymi programami społecznymi czy pomocowymi, żyje w swoim świecie i nie pragnie żadnych zmian”.

W tym przypadku niezbędne jest podjęcie działań, w ramach prowadzonej pracy socjalnej, w kierunku doprowadzenia osoby bezdomnej do samodzielności życiowej, z wykorzystaniem indywidualnego programu wychodzenia z bezdomności. W myśl art.49 ustawy o pomocy społecznej - program polega na „wspieraniu osoby bezdomnej w rozwiązywaniu jej problemów życiowych, szczególnie rodzinnych i mieszkaniowych, oraz pomocy w uzyskaniu zatrudnienia” (w tym przypadku zatrudnienie nie dotyczy, pan jest w wieku poprodukcyjnym). Cytowany artykuł ustawy określa również realizatorów indywidualnego programu wychodzenia z bezdomności, i w tym przypadku jest to Dom Dla Bezdomnych w Dąbrowie Górniczej. Ze względu na fakt, iż Ośrodek Pomocy Społecznej w Kargowej opłaca zasiłek stały i składkę zdrowotną - program podlega zatwierdzeniu przez kierownika Ośrodka.

[Dowód: akta kontroli str.131-133]

Zadanie realizowane z **uchybieniami** pod względem pracy z osobami bezdomnymi w ramach Indywidualnego Programu Wychodzenia z Bezdomności.

Ad.5. Działania podejmowane przez gminę na rzecz osób zwalnianych z zakładów karnych, opuszczających areszt śledczy.

Pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego realizowana jest na podstawie art. 17 ust.1 pkt.16a ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz na podstawie Porozumienia zawartego dnia 13 czerwca 2000 r. pomiędzy Ministerstwem Pracy i Polityki Społecznej a Centralnym Zarządem Służby Więziennej w sprawie zasad współpracy w zakresie organizacji pomocy na rzecz osób zwalnianych z zakładów karnych i aresztów śledczych oraz rodzin osób pozbawionych wolności.

Ze sprawozdania rocznego MPiPS-03 wynika, iż w 2012 roku pomocy społecznej udzielono 2 osobom zwolnionym z zakładów karnych.

W ramach czynności kontrolnych przeanalizowano dokumentację 2 osób zwolnionych z zakładu karnego korzystających z pomocy Ośrodka i stwierdzono, że analizowana dokumentacja prowadzona jest prawidłowo. Osoby po powrocie, osobiście występowały do Ośrodka z wnioskiem o przyznanie pomocy wraz z dokumentem potwierdzającym fakt

odbywania kary pozbawienia wolności (świadcstwo zwolnienia). Po przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego Ośrodek przyznał pomoc w formie zasiłku celowego na zakup żywności, środków higieny osobistej (Decyzja Nr OPS.4512.225.2013 - zasiłek celowy 250 zł; Decyzja Nr OPS.4512.1.48.2013 - zasiłek specjalny celowy 250zł). Z informacji kierownika wynika, że jedna osoba podjęła zatrudnienie oraz uczestniczy w terapii uzależnienia od alkoholu w Punkcie Konsultacyjnym, z drugą osobą prowadzona jest praca socjalna w kierunku aktywnego poszukiwania pracy oraz podjęcia terapii uzależnień w Punkcie Konsultacyjnym w Kargowej (wywiad środowiskowy Dz.IV, pkt 4 *Praca socjalna*). Nie zawarto kontraktu socjalnego.

Z dokumentacji wynika, że Ośrodek kilkakrotnie zwracał się do zakładów karnych z prośbą o informacje o osobach skazanych z terenu gminy Kargowa, jednak jak informuje Kierownik - takich informacji Ośrodek do dnia kontroli nie uzyskał (pisma do ZK Nowogród Bobrzański, Rawicz, Wrocław w załączeniu). Ośrodek Pomocy Społecznej udziela pomocy osobom opuszczającym zakłady karne, realizuje zapisy Porozumienia zawartego pomiędzy Ministerstwem Pracy i Polityki Społecznej a Centralnym Zarządem Służby Więziennej.

[Dowód: akta kontroli str.134-142]

Nie stwierdzono uchybień w sposobie realizacji zadania.

Ad. 6. Oparcie społeczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

W gminie brak infrastruktury dla osób z zaburzeniami psychicznymi, nie ma środowiskowego domu samopomocy ani klubu samopomocy. usługi specjalistyczne Nie są realizowane usługi specjalistyczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Zgodnie z art. 18 ust. 1 pkt 3,5, 6 ustawy o pomocy społecznej, ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (tj. Dz.U. z 2011 r. Nr 231, poz. 1375) Gmina powinna zapewnić wsparcie i rozwój różnych form oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Z informacji przedłożonej przez kierownika Ośrodka wynika, że nie złożono żadnego wniosku o wsparcie w formie usług opiekuńczych. W rejestrze wpływu wniosków o pomoc nie brak wniosku o tę formę pomocy. Z informacji uzyskanych od kierownika wynika, że osoby z zaburzeniami psychicznymi są pod opieką swoich bliskich i tam znajdują pomoc i niezbędnie wsparcie.

Szeroką ofertę pomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi Gmina proponuje w ramach Gminnego Programu Zdrowia Psychicznego Gminy Kargowa na lata 2012 – 2015 przyjęty Uchwałą Nr 0007.191.2012 Rady Miejskiej w Kargowej z dnia 15 października 2 012 roku.

Głównym celem programu jest promocja zdrowia psychicznego i zapobieganie zaburzeniom psychicznym. W szczególności zapewnienie wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym oraz kształtowanie wobec osób z zaburzeniami psychicznymi właściwych postaw społecznych, zwłaszcza zrozumienia, tolerancji i życzliwości, a także przeciwdziałanie ich dyskryminacji. Wśród celów szczegółowych wymienia się upowszechnianie wiedzy na temat zdrowia psychicznego, rozwijanie umiejętności radzenia

sobie w sytuacjach zagrażających zdrowiu psychicznemu, zapobieganie zaburzeniom psychicznym. Kształtowanie zachowań i stylów życia korzystnych dla zdrowia psychicznego, organizacja systemu poradnictwa i pomocy w stanach kryzysu psychicznego oraz profilaktyka środowisk zagrożonych zaburzeniami psychicznymi.

W gminie działa punkt konsultacji i poradnictwa psychologicznego dla dzieci i rodziców uczniów z Zespołu Szkolno-Przedszkolnego oraz Gimnazjum w Kargowej. Gmina Kargowa w corocznym budżecie planuje środki na realizację zadań Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego. Przeprowadzana jest kampania informacyjna o dostępnych formach pomocy tj. ulotki, broszury, opracowania i publikacje informatora o dostępnych formach opieki społecznej dla osób z zaburzeniami psychicznymi i uzależnionych. Na terenie gminy organizowane są pogadanki i prelekcje ze specjalistą od zdrowia psychicznego. Na terenie działa m.in. Stowarzyszenie „Centrum wspierania rozwoju społecznego w Kargowej, które inicjuje i rozwija działania na rzecz osób niepełnosprawnych ze szczególnym uwzględnieniem ich integracji ze środowiskiem. Stowarzyszenie może prowadzić grupy rozwojowe, grupy wsparcia psychicznego, grupy samopomocowe oraz terapii indywidualnej. W 2013 r. powstała „Mediateka”, miejsce gdzie matki organizują opiekę nad dziećmi, natomiast Gmina zapewnia wsparcie terapeuty dla dzieci tego wymagających. Jak wynika z Protokołu ustnych wyjaśnień złożonego przez kierownika Ośrodka prowadzone były rozmowy z Ośrodkiem Wsparcia Dziennego w Zielonej Górze na temat możliwości udziału w zajęciach osób z gminy Kargowa. Osoby, którym zaproponowano udział w warsztatach odmówiły ponieważ nie chciały dojeżdżać do innej miejscowości. Od miesiąca września zajęcia będą odbywały w nowo otwartej Mediatece. Ośrodek nie zawarł porozumienia z ośrodkiem wsparcia. Tym niemniej informacje o możliwościach wsparcia zamieszczone są na stronie internetowej Urzędu Miejskiego, plakatach, ponadto informowani są sołtysi.

Ustalono, że na koniec 2012 r. liczba osób leczonych z powodu zaburzeń psychicznych w gminie wynosiła 330 osoby (dane Oddziału Wojewódzkiego Narodowego Funduszu Zdrowia z roku 2012), natomiast średnia liczba leczonych w stosunku do liczby mieszkańców gminy stanowiła 5,64% (nieznacznie poniżej średniej wojewódzkiej wynoszącej 5,79%).

W ramach czynności kontrolnych ustalono, że wśród osób, które korzystały z zasiłków stałych nie było osób, posiadających orzeczenia Powiatowych Zespołów do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności z kodem chorobowym PS-02 i 01-U – 4. Udzielane są wszelkie informacje m.in. o funkcjonujących na terenie powiatu jak i województwa placówkach wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Ustalono, że osoby z zaburzeniami psychicznymi mają dostęp do informacji o możliwych formach wsparcia dla dzieci, młodzieży i dorosłych na terenie gminy. Gmina realizuje Program Zdrowia Psychicznego, którego celem jest promocja i zapobieganie zaburzeniom psychicznym. Gmina zgodnie z Programem zapewnia osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronny i powszechny dostęp do opieki zdrowotnej.

[Dowód: akta kontroli str.143-182]

Nie stwierdzono uchybień w realizacji zadania.

Ad. 7. Działania podejmowane na rzecz osób starych, chorych, niepełnosprawnych.

Usługi opiekuńcze.

Organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi uregulowane zostało Uchwałą Nr XIII/82/04 Rady Miejskiej w Kargowej z dnia 01 lipca 2004 r. w sprawie zasad przyznawania świadczeń z pomocy społecznej w zakresie zadań własnych oraz zasad zwrotu wydatków na świadczenia. Ośrodek zabezpiecza w budżecie środki na realizację usług opiekuńczych i tak na dzień 20 sierpnia wykonanie wg Panu wydatków budżetowych wynosiło 36.857,96 zł.

Usługi świadczone są w miejscu zamieszkania świadczeniobiorcy od poniedziałku do piątku. Ośrodek przyznając usługi w drodze decyzji administracyjnej ustala ich zakres, okres i miejsce świadczenia ewentualnie odpłatność na podstawie ustaleń poczynionych podczas wywiadu środowiskowego zgodnie z tabelą odpłatności przyjętą wyżej cytowaną Uchwałą. Decyzjom nadawany jest rygor natychmiastowej wykonalności zgodnie z art 108 kpa. W 2012 r. z usług opiekuńczych korzystały 4 osoby, natomiast w 2013 na dzień kontroli z usług korzystały 3 osoby w wieku 86, 55 i 85 lat. Zakres świadczonej pomocy obejmował między innymi utrzymanie czystości, zakup żywności, Wszystkie osoby ponosiły odpłatność, (skontrolowano akta tych osób-100%). Wszystkie wnioski (zgodnie z analizą rejestru) o pomoc w formie usług opiekuńczych rozpatrzone zostały pozytywnie (100%). Wymiar usług przedstawia się następująco: 5 dni x 8 godzin (1 osoba), 5 dni x 2 godziny (1 osoba), 5 dni x 6 godzin (1 osoba). Średnio w ciągu dnia usługi świadczone są przez 3,8 godzinienne. W badanym okresie liczba świadczonych usług opiekuńczych była wyższa od przyjętej średniej wojewódzkiej wynoszącej 0,87 godziny. W przypadku osoby, która korzysta z usług 8 godzinienne, Kierownik Ośrodka poinformowała, że osoba nie wyraża zgody na umieszczenie w domu pomocy społecznej ponieważ jest bardzo mocno związana ze swoim środowiskiem, którego nie chce opuścić. Z relacji Kierownika Ośrodka wynika, że podopieczna przy zapewnieniu usług opiekuńczych dobrze funkcjonuje w miejscu zamieszkania. Podobnie przedstawia się sytuacja osoby, która z usług korzysta przez 6 godzin, też nie wyraża zgody na skierowanie do domu pomocy społecznej i nie chce żadnych zmian. W swoim środowisku czuje się najlepiej. Usługi świadczą 2 osoby zatrudnione w pełnym wymiarze czasu pracy na czas nieokreślony. W Opisach stanowisk pracy opiekunek określone są zakresy - zadania do wykonywania na danym stanowisku. Analizując akta ustalono, że dokumentacja prowadzona była prawidłowo, zachowane były terminy wymagane ustawowo. Sposób wykonywania usług sprawdzany jest przez pracowników socjalnych podczas wywiadów środowiskowych lub ich aktualizacji.

Zadanie realizowane z uchybieniami. W przypadku osoby, która wymaga usług opiekuńczych 8 godzin dziennie pomoc w tej formie sprawowana w miejscu zamieszkania nie daje gwarancji zabezpieczenia dostatecznej opieki tej osobie.

Kierowanie do domu pomocy społecznej.

Ośrodek realizuje zadanie gminy o charakterze obowiązkowym, określone w art. 17, ust.1, pkt 16 ustawy o pomocy społecznej dot. kierowania do domu pomocy społecznej i ponoszenia odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu. Na terenie gminy Kargowa nie ma domu pomocy społecznej.

Ustalono, że w 2012 r. koszt pobytu mieszkańców gminy w domy pomocy społecznej wyniósł 20.733 zł, natomiast w planie wydatków na 2013 r. na ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańców gminy w domach pomocy zaplanowano 91.250 zł. W 2012r. wpłynął jeden wniosek o skierowanie do DPS (poz.1 w rejestrze wniosków). Wniosek załatwiony pozytywnie. W 2013r. wpłynęły 3 wnioski (poz. 1, 2,3 w rejestrze). Ośrodek prowadzi odrębny rejestr wniosków do DPS. W pierwszym półroczu 2013 r. w domach pomocy społecznej przebywało 5 osób, a koszt odpłatności wyniósł 50.005 zł. W dniu kontroli w domach pomocy przebywały 4 osoby, w jednym przypadku nastąpiło wygaśnięcie decyzji z dniem 05.07.2013 r. z uwagi na zgon osoby. W toku czynności kontrolnych przeanalizowano dokumentację 4 osób (100%) przebywających w domach pomocy społecznej, ustalono, że 3 osoby ponosiły odpłatność w wysokości 70% swojego dochodu, Gmina pokrywała różnicę pomiędzy średnim miesięcznym kosztem utrzymania w domu pomocy społecznej a opłatą wnoszoną przez osobę umieszczoną w placówce. Ośrodek przeprowadzał wywiady środowiskowe u osób zobowiązanych (art. 61 ust. 2) jednakże z uwagi na niskie dochody osoby nie wносиły opłaty. Ośrodek wydawał decyzje zmieniające wysokość odpłatności, w związku ze zmianą sytuacji finansowej osoby przebywającej w domu pomocy społecznej i zmianą średniego miesięcznego kosztu utrzymania mieszkańca, na podstawie przeprowadzanych aktualizacji wywiadów środowiskowych. 1 osoba to dziecko z głębokim upośledzeniem rozwoju (porażenie dziecięce). Gmina pokrywa koszt pobytu w DPS. Dziecko ma ustanowionego opiekuna prawnego, rodzice dziecka nie są znani.

Ustalono, iż dokumentacja świadczeniobiorców była kompletna, prowadzona prawidłowo.

Odbiór decyzji odbywał się za potwierdzeniem odbioru. Wpływające wnioski rozpatrywane były z zachowaniem terminów określonych w odrębnych przepisach.

[Dowód: akta kontroli str. 183-194]

Nie stwierdzono uchybień w sposobie realizacji zadania.

WNIOSKI:

Nie stwierdzono uchybień w realizacji zadań pod względem:

1. Spełnienia ustawowego wymogu zatrudnienia pracowników socjalnych.
2. Kwalifikacji kierownika jednostki i pracowników socjalnych.
3. Udziału pracowników socjalnych w szkoleniach tematycznych.
4. Działań na rzecz osób zwalnianych z zakładów karnych.

5. Oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Stwierdzono uchybienia lub istotne uchybienia w zakresie:

1. Świadczenia pracy socjalnej w ramach zawieranych kontraktów socjalnych.
2. Pracy z osobami bezdomnymi w ramach Indywidualnego Programu Wychodzenia z Bezdomności.
3. Usług opiekuńczych.

Odpowiedzialność za uchybienia w kontrolowanym zakresie ponosi Kierownik Ośrodka.

Na tym kontrole zakończono.

O przeprowadzeniu kontroli dokonano wpisu do znajdującej się w Ośrodku Pomocy Społecznej książki kontroli 7.

Pouczenie

Na podstawie § 16 Rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. Nr 61, poz. 543 z 2005 r.) kierownik jednostki może odmówić podpisania protokołu kontroli, składając, w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania, wyjaśnienie przyczyny odmowy. Odmowa podpisania protokołu przez kierownika jednostki nie stanowi przeszkody do podpisania protokołu przez zespół inspektorów i sporządzenia zaleceń pokontrolnych.

Kierownikowi jednostki podlegającej kontroli przysługuje prawo zgłoszenia, przed podpisaniem protokołu kontroli, umotywowanych zastrzeżeń dotyczących ustaleń zawartych w protokole. Zastrzeżenia zgłasza się na piśmie do dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu kontroli.

W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do protokołu kontroli, termin odmowy podpisania protokołu wraz z podaniem jej przyczyn biegnie od dnia doręczenia kierownikowi jednostki podlegającej kontroli stanowiska dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego wobec zastrzeżeń.

Pisemne zastrzeżenie do ustaleń zawartych w protokole kontroli są poddawane analizie przez kontrolujący daną jednostkę zespół inspektorów. Zespół inspektorów przeprowadza dodatkowe czynności kontrolne, jeżeli z analizy zastrzeżeń wynika potrzeba ich podjęcia. Z przeprowadzonych dodatkowych czynności kontrolnych sporządza się protokół.

Jeżeli zespół inspektorów stwierdzi zasadność zastrzeżeń, dokonuje zmian w protokole kontroli. W razie nieuwzględniania zastrzeżeń, w całości lub części, zespół inspektorów zajmuje stanowisko na piśmie i przekazuje je do akceptacji Dyrektora Wydziału

Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego. Stanowisko w sprawie zgłoszonych zastrzeżeń przekazuje się kierownikowi jednostki podlegającej kontroli.

Niniejszy protokół kontroli sporządzono w 3 jednobrzmiących egzemplarzach, z których: jeden przekazano Kierownikowi Ośrodka Pomocy Społecznej w Kargowej, drugi Burmistrzowi Miasta Kargowa, trzeci egzemplarz pozostawiono w aktach Wydziału Polityki Społecznej LUW w Gorzowie Wlkp.

Kontrolujący:

Kierownik:

.....

.....

Krystyna Chabowska

Inspektor Wojewódzki

Anna Wierzińska

.....

Kargowa, dnia 08 października 2013r.

Teresa Ozimek

Starszy Inspektor Wojewódzki

Gorzów Wlkp., dnia 04 października 2013r.